

har under Hænder, det være nu Lidt eller Meget, og naar den er sig bevidst, at den bruger og bearbejder Jorden, for at det der fortjenes, skal staae til Arvingernes Disposition istedetfor Godsseiernes, saaledes at Arvingerne, naar en Mand gaaer herfra, ikke kun skal modtage Eiendommen for at give den tilbage til Godsseieren. Seer man hen til, hvorledes Sædsen hos Selveierne er udviklet med Hensyn til Statsfager, med Hensyn til Dplysning, med Hensyn til Statens Selvstændighed, med Hensyn til Arbejdet for Skytteforeninger, og med Hensyn til offentlige Sager i det Hele taget, vil man hos dem finde en ganske anderledes Lyst og Sands for saadanne Institutioner, som tjene til at have Nationalaanden. Paa den Egn, hvorfra jeg er, har man oprettet en Skytteforening, men den har aldrig kunnet trives eller kunnet komme nogen Bei, fordi det er Fæstegods, og Godsseieren bestemt nægtede at anvise en Skydebane for Foreningen; den maatte flække om hist og her for at faae en saadan Plads. Man anmodede gjentagende Godsseieren om Tilladelse til at skyde i hans Skov, hvor der var en herlig Væltighed dertil, men det blev nægtet, idet der blev svaret, at Bedkommende dog Intet havde imod, at en af hans Fæstere lod Skytterne øve sig paa en af de ham overdragne Fæstejorder. Dette lod sig imidlertid ikke gjøre, og man maatte derfor søge ind i Nabofoguet. Paa Nabogodsset, hvor der havde været en vidtløftig Proces om Fæstevæsenet, var der ogsaa en Skytteforening, og saasnart Bønderne bleve Selveiere, fælbede de Træer og oprettede en Skydebane, hvorefter Foreningen gif fremad, trivedes godt og er nu meget talrig. Jeg synes, at man heri seer et tydeligt og klart Beviis for, at Selveierne have langt større Sands for Selvstændighed og for Betydningen af den nationale Dplysnings Fremme end den, som bestandig skal staae i Underdanighedsforhold til den i Staten mere heldigt stillede Godsseier, og jeg kan derfor paa ingen Maade give Slip paa den Betragtning, at vi maae see at komme bort fra Forpagtninger. Saalænge man ikke vil have Selveiendom indført, lad da det gamle forhadte Fæstevæsen vedblive at bestaae, og lad det blive saa piin-

agtigt for begge Parter, at den store og den lille Bønde række hinanden Haanden, og den første siger: Lad os skilles ad, thi Foreningen er til Byrde for os begge. Bliv Du Selveier af det, Du har, og lad os faa skilles ad, thi denne Forening duer ikke. Dette er min Betragtningssmaade, og derfor fastholder jeg Forslaget under Nr. 1.

J. Masmussen: Det Forslag, jeg vil tillade mig at omtale, er Forslaget under Nr. 1, til hvilket jeg selv er Medforslagsstiller. Der er itaar blevet talt Meget saavel imod som for dette Forslag, men jeg troer, at Alt, hvad der er fremkommet for det, er ligesaa vel begrundet og ligesaa antageligt, som hvad der er fremkommet imod det. Navnlig skal jeg henholde mig til, hvad der itaar blev udtalt af det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgfreds (Alberti), hvortil jeg fuldstændig kan slutte mig, og det saameget hellere, som jeg ikke seer mig istand til at udvikle mine Tanker saa godt, som det ærede Medlem fremsatte sine itaar. Jeg har to Hovedgrunde, hvorfor jeg har sluttet mig til det nævnte Ændringsforslag. Den ene er den, at jeg troer, at man ved at afflatte Retten til Bortforpagtning gjør et vigtigt Skridt henimod Selveiendoms Fremme. Det lader jo idetmindste til, at vi Alle ere enige om at virke hen til Selveiendoms Fremme og til at faae det uheldige Fæstevæsen samt dette Forpagtningsvæsen, som jeg ogsaa vil kalde uheldigt, afløst, men da dette ikke kunde skee forrige Aar, da der blev indbragt et Lovforslag i den Hensigt, troer jeg, man gjør rettest i at benytte alle lovlige Midler, hvorved man ad en anden Bei snart vil kunne naae dette Maal. Naar Retten til Bortforpagtning bliver ophævet, har Godsseieren kun to Veie at vælge, nemlig enten at sælge sit Gods eller at bortfæste i Genhold til den bestaaende Lovgivning, og navnlig ogsaa i Genhold til Loven af 1861. Der er imidlertid ikke mange Godsseiere — om der overhovedet er nogen, veed jeg ikke — som ville fæste bort i Genhold til denne Lov, og jeg troer derfor, at naar vi kunde slippe for Retten til at forpagte bort, var der derved gjort et vigtigt Skridt